

Tupopaketti koossa:

Ostovoima kasvaa ja muutosturva paranee

■ Työmarkkinajärjestöt pääsivät neuvottelutulokseen uudesta tulopoliittisesta kokonaisratkaisusta marraskuun lopussa poikkeuksellisen lyhyeksi jääneen väynnön jälkeen. Lähes kolmevuotinen tupopaketti lisää sekä ostovoimaa että muutosturvaa.

Suomen hallitus lisäsi pakettiin oman veronkevennyksensä, joka totuttuun tapaan painottuu pieni- ja keskituloisiin.

Sopimus tulee voimaan, jos riittävä määrä työehtosopimuksia uudistetaan neuvottelutuloksen mukaiseksi 15.12. mennessä.

Palkansaajat saavat yleiskorotukset ensi vuonna maaliskuun alussa ja vuonna 2006 kesäkuun alussa. Hallituksen veroratkaisu tuo kevennyksiä verotukseen kolmena seuraavana vuonna, joskin ensi vuoden kevennys vain kompensoi muita ensi vuodelle tulevia vero- ja maksukorotuksia.

Tuposopimuksen mukaan 1.3.2005 alkaen palkansaajille maksetaan sekalinjainen yleiskorotus, joka on 18 senttiä tunnilta tai 30,06 euroa kuukaudelta kuitenkin vähintään 1,9 prosenttia. Prosenttilinjalle siirrytään jo 1 582 euroa ylittävillä palkoilla

eli käytännössä lähes kaikki akavalaiset saavat prosenttikorotukset. Koko palkansaajajoukostaakin 91 prosenttia saa prosenttikorotuksen.

Yleiskorotuksen lisäksi maaliskuun alussa saadaan 0,6 prosentin suuruinen sopimuslakohtainen liittoerä.

Vuonna 2005 palkkaratkaisun kustannusvaikutus on 2,5 prosenttia.

1.6.2006 alkaen tulee 1,4 pro-

sentin yleiskorotus, minkä lisäksi jaossa on 0,4 prosentin liittoerä ja 0,3 prosentin tasa-arvoerä. Tasa-arvoerästä 0,2 prosenttia on niin sanottua naispalkkaerää ja 0,1 prosenttia on matalapalkkaerää. Matalapalkkaerä laukeaa alle 1 782 euron kuukausitulolla. Siihen joukkoon sijoittuu neljä prosenttia akavalaisista.

Vuonna 2006 palkkaratkaisun kustannusvaikutus on 2,1 prosenttia.

Liittoerät tai osat niistä voidaan siirtää paikalliseksi yritys-, virasto-, kunta- tai toimipaikkakohtaiseksi eräksi. Mikäli liittoerien käytöstä ei synny sopua, ne maksetaan prosenttimääräisenä yleiskorotuksena.

Tupon sopimuskausi on totuttua pitempi, 16.2.2005–30.9.2007.

Uusi sopimus sisältää palkansaajakeskusjärjestöjen haluaman työ-

listymis- ja muutosturvan toimintamallin taloudellisiin ja tuotannonollisiin irtisanomisiin. Se antaa irtisanotulle mahdollisuuden yksilölliseen työllistymisohjelmaan ja ansiosidonnaisen päivärahan korotettuun tukeen.

Sopimus tuo myös parannuksia luottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen asemaan. Liitot pääsevät nyt esimerkiksi sopimaan luottamusmiehille maksettavan korvauksen vähimmäismäärästä. Myös työaikapankki-järjestelmää esitetään edistettäväksi alakohtaisissa sopimusneuvotteluissa.

Tupon palkkaratkaisu yhdessä valtion veronkevennyspaketin kanssa kasvattaa AKAVAn tutkimusyksikön laskelmien mukaan työllisten palkansaajien ostovoimaa 1,2 prosenttia 2004–2005 ja 2 prosenttia 2005–2006. □

Tulopoliittinen sopimus vuosille 2005–2007 Sopimuskausi 16.2.2005–30.9.2007

Korotuserä	1.3.2005	1.6.2006
Yleiskorotus: euroa/vähint. % Yleiskorotuksen taitepiste	30,06 €/kk, vähint. 1,9 % 1 582 €/kk	1,4 %
Yleiskorotuksen kust.yht. %	1,9 %	1,4 %
Liittoerä	0,6 %	0,4 %
Tasa-arvoerä,		0,3 %
naispalkkaerä		0,2 %
matalapalkkaerä		0,1 %
Kustannusvaikutus	2,5 %	2,1 %

- Matalapalkkakerroin 0,15 %; raja 1 782 €/kk
- Naispalkkakerroin 0,45 %

futureimagebank.com

Koko neuvottelutulos on luettavissa www.akava.fi.

Veroratkaisu suosii pieni- ja keskituloisia

■ *Kun tulopoliittinen neuvottelutulos syntyi, myös maan hallitus ilmoitti keventävänsä verotusta työllisyyden ja palkansaajien ostovoiman lisäämiseksi. Työn verotus helpottuu vuosina 2005–2007 bruttomääräisesti yhteensä 1,7 miljardilla eurolla.*

Kevennyksellä hyvitetään työttömyysvakuutusmaksun, työeläkemaksun (yli 53-vuotiaat) ja kunnallisverojen nousua vuonna 2005. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että verotus ei kiristä ensi vuonna. Lisäksi kevennyksellä kompensoidaan vuonna 2006 toteutettavaa sairausvakuutusmaksun nousua. Veronkevennykset painottuvat pieniin työtu-loihin.

Vuonna 2006 otetaan käyttöön uusi valtionverotuksen ansiotulovähennys.

Verotuksen rakennetta muutetaan vuonna 2007 poistamalla yksi tuloaraja asteikon alapäästä.

Varallisuusverotuksesta luovutaan vuonna 2006.

Vuoden 2005 verotus

Vuonna 2005 verotusta kevennetään noin 350 miljoonalla eurolla.

Kevennys toteutetaan kasvattamalla kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä ja keventämällä valtion tuloveroasteikkoa. Lisäksi valtion tuloveroasteikkoon tehdään kahden prosentin inflaatiotarkistus.

Valtion tuloveroasteikkoa muutetaan siten, että asteikon ensimmäistä, kolmatta, neljättä ja viidettä marginaaliveroprosenttia alennetaan puolella prosenttiyksiköllä. Ensimmäistä tuloarajaa nostetaan 100 eurolla ja toista 600 eurolla. Asteikon kolmatta tuloarajaa alennetaan 100 eurolla.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen enimmäismäärää nostetaan 3 550 eurosta 3 850 euroon, ensimmäistä kertymäprosenttia 47 prosentista 49 prosenttiin ja toista kertymäprosenttia 23 prosentista 26 prosenttiin.

Vuoden 2006 verotus

Vuonna 2006 verotusta kevennetään 810 miljoonalla eurolla.

Valtion tuloveroasteikkoa muutetaan siten, että asteikon ensimmäistä marginaaliveroprosenttia alennetaan 1,5 prosenttiyksiköllä ja muita marginaaliveroprosentteja 1 prosenttiyksiköllä. Toista tuloarajaa korotetaan 1 200 eurolla ja viidettä 200 eurolla. Kolmatta tuloarajaa lasketaan 800 eurolla. Lisäksi asteikkoon tehdään inflaatiotarkistus.

Vuonna 2006 otetaan käyttöön uusi valtionverotuksen ansiotulovähennys siten, että se vaikutuksiltaan vastaa kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen enimmäismäärän nostoa 4 600 euroon, ensimmäisen kertymäprosentin nostoa 55 prosenttiin ja toisen kertymäprosentin nostoa 32 prosenttiin.

sen kertymäprosentin nostoa 32 prosenttiin.

Vuoden 2007 verotus

Vuonna 2007 verotusta kevennetään 550 miljoonalla eurolla.

Valtion tuloveroasteikossa yhdistetään toinen ja kolmas tuloarajaluokka. Uusi toinen tuloarajaluokka vastaa aiempaa kolmatta tuloarajaluokkaa. Kolmannen ja neljännen tuloarajaluokan marginaaliveroprosentteja alennetaan 0,5 prosenttiyksiköllä. Lisäksi tehdään inflaatiotarkistus.

Vuonna 2007 uusi vähennys rakennetaan siten, että se vaikutuksiltaan vastaa kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen enimmäismäärän nostoa 5 100 euroon, ensimmäisen kertymäprosentin nostoa 58 prosenttiin ja toisen kertymäprosentin nostoa 35 prosenttiin. □

Valtion tuloveroasteikot 2005–2007

2005 TMAE

Tuloaraja	Vero-%	Vero alarajalla
11 900	11,0	8
14 800	15,0	327
20 600	21,0	1 197
32 100	27,0	3 612
56 900	34,0	10 308

2005

Tuloaraja	Vero-%	Vero alarajalla
12 000	10,5	8
15 400	15,0	365
20 500	20,5	1 130
32 100	26,5	3 508
56 900	33,5	10 080

2006, ilman inflaatiotarkistusta

Tuloaraja	Vero-%	Vero alarajalla
12 000	9,0	8
16 600	14,0	422
19 700	19,5	856
32 100	25,5	3 274
57 100	32,5	9 649

2006, 2 % inflaatiotarkistus

Tuloaraja	Vero-%	Vero alarajalla
12 240	9,0	8
16 932	14,0	430
20 094	19,5	873
32 742	25,5	3 339
58 242	32,5	9 842

2007, ilman inflaatiotarkistusta

Tuloaraja	Vero-%	Vero alarajalla
12 000	9,0	8
19 700	19,5	701
32 100	25,0	3 119
57 100	32,0	9 369

2007, 2 % inflaatiotarkistus

Tuloaraja	Vero-%	Vero alarajalla
12 485	9,0	8
20 496	19,5	729
33 397	25,0	3 245
59 407	32,0	9 747

Lähde: AKAVAn tutkimusyksikkö

Arvio sopimuskorotusten ja veromuutosten vaikutuksista helmikuusta 2005 kesäkuuhun 2006, %

Bruttopalkka 2/2005 e/kk	Korotus		Korotus		Korotukset yht.	
	2005/2->2005/3		2006/5->2006/6		2005/2->2006/6	
	brutto %	netto %	brutto %	netto %	brutto %	netto %
1 200	3,1	2,8	2,6	3,3	5,8	6,1
1 600	2,5	2,4	2,6	3,8	5,2	6,3
2 000	2,5	2,3	2,0	3,1	4,6	5,5
2 400	2,5	2,3	2,0	3,1	4,5	5,5
2 800	2,5	2,4	2,0	3,2	4,6	5,6
3 200	2,5	2,4	2,0	3,2	4,6	5,7
3 600	2,5	2,4	2,0	3,2	4,6	5,7
4 000	2,5	2,4	2,0	3,3	4,6	5,7
4 400	2,5	2,4	2,0	3,3	4,6	5,8
5 000	2,5	2,4	2,0	3,4	4,6	6,0
5 400	2,5	2,5	2,0	3,4	4,6	6,0
5 800	2,5	2,5	2,0	3,5	4,5	6,0
6 200	2,5	2,5	2,0	3,5	4,6	6,0

Lähde: AKAVAn tutkimusyksikkö

TUPO tukee tekni- läisten ostovoiman kehitystä

Tuporatkaisu sisältää maltilliset palkankorotukset, mutta valtio antaa siihen myötäjaisina mittavan veronkevennyspaketin. AKAVAn tutkimusyksikkö on laskenut oheisen taulukon sopimuskorotusten ja veronkevennysten yhteisvaikutuksesta.

Nettoansion prosentuaalinen muutos on hyvin ansaitsevilla korkeampi kuin keskipalkkaisilla siitä huolimatta, että bruttoansiot kasvavat saman verran ja keskipalkkaiset saavat suhteellisesti suuremmat veronkevennykset. Ilmiö johtuu siitä, että hyvin ansaitseville jää lähtötilanteessa käteen huomattavasti pienempi osa bruttotuloista. Prosenttilaskun ihmeellisyysiin kuuluu, että pienempi korotus pienempään kantalukuun voi olla prosentuaalisesti suurempi kuin suurempi korotus suurempaan kantalukuun.

seltä työttömyyspäivältä.

Tuen suuruus esimerkiksi 3 000 euroa kuukaudessa ansaitsevalle on 21 euroa päivässä. Kuukaudessa tämä merkitsee noin 450 euron korotusta ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan. 4 000 euron kuukausituloilla lisätuki on noin 28 euroa päivässä, joten työttömyyspäiväraha nousee noin 615 euroa kuukaudessa

Korotetun tuen saaminen edellyttää kolmen vuoden työhistorian lisäksi vähintään 10 kuukautta kestänyttä palkansajakassan jäsenyyttä sekä 43 viikon työssäoloehdon täyttymistä.

Tämä uusi työllistymistä aktiivoiva työttömyyssetuus rahoitetaan työnantajilta kerättävillä työttömyysvakuutusmaksuilla. Palkansaajien ja valtion rahoitusosuus ei siis nouse.

Muutosturva saataneen voimaan vasta ensi syksynä.

Harmaan talouden torjunta työryhmään

Hankalimmaksi työelämäryhmän käsiteltävinä olleista asioista osoitettiin harmaan talouden torjunta, tilaajan vastuu ja järjestöjen kannoikeus. Vaikka osapuolet olivat yhtä mieltä siitä, että harmaa talous on vakava ongelma, keinoista oli vaikea päästä yhteisymmärrykseen. Niinpä tämä kokonaisuus jätettiin työryhmän pohdittavaksi.

Vähimmäiskorvaus luottamusmiehille

Myös henkilöstön edustajien aseman parantamisessa päästiin neuvottelutulokseen.

Neuvottelutulos sisältää esimerkiksi henkilöstön edustajien tiedonsaantia sekä työsuojelvaltuutettujen asemaa parantavia määräyksiä. Yksi keskeisimpiä uudistuksia on se, että kaikilla aloilla on toteutettava henkilöstön edustajan oikeus vähimmäiskorvaukseen luottamustoimen hoitamisesta. Tällä hetkellä tämä oikeus puuttuu monilta akavalaisilta luottamusmiehiltä ja työsuojelvaltuutetuilta. □

Irtisanotuille turvaa

■ Osana tulopoliittista sopimusta luodaan uusi järjestelmä, muutosturva. Se sisältää kolme keskeistä kohtaa: irtisanotun työntekijän oikeuden yksilölliseen työllistymisohjelmaan, mahdollisuuden esimerkiksi työnhakuun työaikana ilman ansionmenetystä sekä korotetun, työllistymistä aktivoivan työttömyysturvan.

Uudistukset koskevat taloudellisista ja tuotannollisista syistä irtisanottuja, joilla on työhistoriaa yhteensä vähintään kolme vuotta. Kolme vuotta ei siis välttämättä ole tarvinnut olla saman työnantajan palveluksessa.

AKAVAn kannalta on merkittävää, että muutosturva koskee myös vähintään kolme vuotta määräaikaisessa työsuhteessa olleita. Etenkin julkiselta sektorilta työttömäksi jääminen johtuu käytännössä aina määräaikaisen työsuhteen päättymisestä.

Yksilöllinen työllistymisohjelma on vapaaehtoinen ja siihen kuuluu erilaisia uuden työn löytämistä vauhdittavia osioita. Työl-

listymisohjelman laatii työvoimaviranomainen, mutta työntekijällä on mahdollisuus osallistua sen laatimiseen.

Työllistymisohjelmassa selvitetään työntekijän työllistymismahdollisuudet sekä tuetaan työnhakua ja ammattitaidon kehittämistä. Ohjelmaan voi sisältyä esimerkiksi työnvälityspalveluja, uudelleensijoitusvalmennusta ja työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta.

Palkallista vapaata työnhakuun

Yksi muutosturvan merkittävimmistä uudistuksista on, että irtisanotulla on oikeus irtisanomisaikana saada palkallista vapaata esimerkiksi hakeakseen työtä, osal-

listuakseen työpaikastaastateluihin, uudelleensijoittautumisvalmennukseen tai työvoimapolitiittiseen koulutukseen.

Vapaata voi saada 5–20 päivää. Vapaan pituus riippuu irtisanomisajan pituudesta.

Määräaikaisilla ei ole oikeutta palkalliseen vapaaseen.

Taloudelliset kannustimet

Työllistymistä tuettaisiin myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Työllistymisohjelman mukaisesti toimenpiteisiin osallistuvilla maksetaan korotettua työttömyysturvaa, niin sanottua korotettua koulutusrahaa enintään 185 päivältä eli noin 8,5 kuukaudelta. Kun ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha on nykyään 45 prosenttia päiväpalkan ja peruspäivärahan erotuksesta, määrä nousee nyt 65 prosenttiin. Yli 2 084 euron tuloissa korvaus on 37,5 prosenttia.

Aktiivisesti työtä hakeva henkilö saa tätä ylimääräistä tukea joka tapauksessa vähintään 20 ensimmäi-